
ÖTÜKEN

HALK ANLATILARININ YENİDEN YAZIMI SÜRECİNDE TEPEGÖZ (1923-2018)

Ahmet Özgür Güvenç

ÖTÜKEN

ÖTÜKEN

YAYIN NU: 1410
KÜLTÜR SERİSİ: 823

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 16267

ISBN: 978-605-155-816-5

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Göktürk Ömer Çakır

Kapak Tasarımı: Ceyhun Durmaz

Dizgi-Tertip: Ötüken

Kapak Baskısı: Karakış Basım

Baskı: İmak Ofset Basım Yayın San. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika Numarası: 12531 Tel: (0212) 444 62 18

İstanbul- 2019

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

AHMET ÖZGÜR GÜVENÇ, Aslen Erzurum İspirli olan müellif, 1979'da Adana'da doğdu. Adana'da başladığı ilköğrenimini Diyarbakır'da, orta ve lise öğrenimini ise Erzurum'da tamamladı. 1998'de Atatürk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü kazandı. 2002'de mezun oldu. Başkent Üniversitesindeki tezsiz yüksek lisans eğitimini 2004'te bitirdi. Aynı yıl Atatürk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Türk Halk Bilimi (Folklor) alanında doktoraya başladı ve 2005 yılında buraya araştırma görevlisi olarak girdi. Doktorasını tamamlayarak 2010 yılında çalıştığı bölüme Yrd. Doç. Dr. olarak atandı. 2015'te Doçent unvanı aldı ve hâlâ aynı bölümde akademik çalışmalarına devam etmektedir.

Âşık Tarzı Şiir Geleneği, Halk Edebiyatı ve Mizah, Halk Bilimi ve Medya, Türk Anlatı Geleneği, Karşılaştırmalı Edebiyat, Kültür Değişmeleri, Kültür Tarihi, Halk İnançları, Türk Spor ve Eğlence Kültürü, Geleneksel Türk Tiyatrosu gibi alanlarla ilgilenen Güvenç'in çeşitli dergilerde yer alan makaleleri ve yayımlanmış üç kitabı bulunmaktadır.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ 9
KISALTMALAR 11
GİRİŞ 13

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Metinlerarasılık 19
    1.1. Metinlerarası İlişki Biçimleri 29
        1.1.1. Alıntı 30
        1.1.2. Aşırma 31
        1.1.3. Gönderme 31
        1.1.4. Anıştırma 32
        1.1.5. Yansılama (Parodi) 32
        1.1.6. Öykünme (Pastiş) 34
        1.1.7. Kolaj 34
        1.1.8. Yeniden Yazma 35
1.2. Metinsel Dönüşümler 38
        1.2.1. Biçimsel Dönüşümler 38
            1.2.1.1. Çeviri 38
            1.2.1.2. Koşuklaştırma 38
            1.2.1.3. Düzyazılaştırma 38
            1.2.1.4. Vezin dönüşümü 39
            1.2.1.5. Biçem dönüşümü 39
        1.2.2. Anlamsal Dönüşümler 39
1.3. Folklor ve Metinlerarasılık 42
1.4. Halk Kitaplarına Devlet Müdahalesi 68

İKİNCİ BÖLÜM

2. Alt Metin (Asıl Metin) 83
    2.1. Dede Korkut Kitabı 83
        2.1.1. Tepegöz 85
        2.1.2. Tepegöz (Dresden Nüshası) 112
        2.1.3. Tepegöz Anlatısının Motif İndeksi 120

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. İnceleme 135
    3.1. Masal Formundaki Tepegöz Anlatıları 135
        3.1.1. Kahraman Oğuz / Masalcı 135
        3.1.2. Dede Korkut Masalları / Yusuf Gür 146
        3.1.3. Dede Korkut Masalları (Oğuzname)/ Enver Behnan Şapolyo 157
        3.1.4. Dede Korkut Masalları / Eflatun Cem Güney 178
        3.1.5. Dede Korkut Masalları / Azmi Nihad Erman 192
        3.1.6. Dede Korkut Masalları / Aydın Tataroğlu (Enver Gökçe) 212
        3.1.7. Dede Korkut Masalları / Engin Salman 216
        3.1.8. Dede Korkut Masalları / Atilla Özkırımlı 220

3.1.9. Dede Korkut Masalları / Say Yayınları 224
3.1.10. Dede Korkut Masalları / Pencere Önü Yayıncılık 231
3.2. Efsane Formundaki Tepegöz Anlatıları 236
3.2.1. Türk Çocuklarına Ulusal Efsaneler Serisi /Şerif Gürol ve Ferruh (Gökçe) 236
3.2.2. Türk Efsaneleri / Hüseyin Namık Orkun 258
3.2.3. Türk Efsaneleri / Enver Behnan Şapolyo 266
3.3. Hikâye Formundaki Tepegöz Anlatıları 278
3.3.1. Türkün Altın Dağından Serisi / Tahsin Demiray-Abdullah Ziya (Kozanoğlu) .. 278
3.3.2. Faydalı Çocuk Hikâyeleri Serisi / Vasfi Mahir Kocatürk 297
3.3.3. Halk Hikâyeleri / Ergun Sav 303
3.3.4. Dede Korkut'tan Bir Çocuk Öyküsü Tepegöz / Mustafa Koç 318
3.3.5. Tepegöz / Necdet Eroğlu 329
3.3.6. Dede Korkut Öyküleri / Cemal Şener 340
3.3.7. Dede Korkut Hikâyeleri / Kemal Bek 346
3.4. Roman Formundaki Tepegöz Anlatıları 351
3.4.1. Oğuz Ülkesinin Laneti Tepegöz / Atilla Dirim 351
3.4.2. Tepegöz / B. Güven Alpyürür 373
3.4.3. Tepegöz / Ufuk Tufan 376
3.5. Şiir Formundaki Tepegöz Anlatıları 400
3.5.1. Altun Işık / Ziya Gökalp 400
3.5.2. Oğuzlama / Basri Gocul 424
3.5.3. Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi / Kadirlili Âşık Halil Karabulut 441
3.6. Tiyatro Formundaki Tepegöz Anlatısı 452
3.6.1. Tepegöz/ Turgay Nar 452
3.7. Çizgi Roman Formundaki Dede Korkut Anlatıları 482
3.7.1. Tepegöz / Mehmet Tekdal 492
3.8. Çizgi Film Formundaki Dede Korkut Anlatıları 505
3.8.1 Dede Korkut Hikâyeleri Çizgi Filmi 509

SONUÇ 527
KAYNAKÇA 533
RESİMLER 553
DİZİN 581

ÖN SÖZ

Türk milletinin maddi ve manevi değerlerini somut bir şekilde yansıtan *Dede Korkut Kitabı*, ortaya çıkarıldığı ilk günden itibaren büyük ilgi görmüş, gerek dil ve edebiyat gerekse tarihî konularda araştırmacılara kaynaklık etmiş bir eserdir. Kitapta yer alan on iki anlatı yalnızca olayları değil, Oğuz Türklerinin o dönemki (IX-XI. yüzyıl) yaşam şekillerini ve dünya görüşlerini de içermektedir. Bu doğrultuda kitaptaki anlatılarda işlenen olaylar aracılığıyla Türk toplumunun sosyal, kültürel, dinsel ve iktisadi yapısı, siyasal ilişkileri, gündelik hayatı ve çeşitli durum ya da olaylar karşısındaki tutumları gözler önüne serilir. Kitabın bu kompozit yapısı doğal olarak birçok Türk ve yabancı araştırmacı ve bilim insanının ilgisini çekmiştir. Yapılan her çalışma *Dede Korkut Kitabı*'nın farklı bir yönünü dikkatlere sunarken yapılacak yeni çalışmalara da kapı aralamış ve ışık tutmuştur.

Eserin Kilisli Rifat (Bilge) tarafından 1916 yılında yapılan ilk neşri, eser hakkında yapılan bir dizi çalışmayı da beraberinde getirmiştir. Bu konuda Fuad Köprülü, Abdülkadir İnan, Pertev Naili Boratav, Hüseyin Namık Orkun ve Ziya Gökalp'ın çalışmaları önemli bir yere sahiptir. Özellikle Ziya Gökalp'ın *Dede Korkut* anlatılarından bazılarını nazma çekerek yayımlaması bu anlatıların halka ulaşması hususunda kayda değer bir gelişmedir. Devam eden süreçte bir başvuru eseri hâline gelen *Dede Korkut Kitabı* birçok şair ve yazar tarafından kaleme alınmış veya yeni eserlere ilham kaynağı olmuştur. Yayımlanan eserlerden bazıları dil ve şekil yönünden orijinal metinlerden ayrılırlarken bazıları ise hem dil hem şekil ve hem de içerik bakımından farklılıklar göstermektedirler. Bu da anlatıları ele alan her şair veya yazarın kendi üslup ve düşünce sistemlerine göre yeni anlatılar meydan getirdiklerini göstermektedir.

Cumhuriyet dönemi göz önünde bulundurulduğunda halk anlatılarının yeniden yazılması sürecinde gözle görülür bir ölçüde *Dede Korkut Kitabı*'ndaki anlatıların ele alındığı dikkat çeker. Ancak söz konusu anlatıların da kendi aralarında ele alınış sıklığı bakımından ayrıldıkları gözlemlenir. Bilhassa *Dirse Han Oğlu Boğaç Han, Kam Püre'nin Oğlu Bamsı Beyrek, Duha Koca Oğlu Deli Dumrul, Kanglı Koca Oğlu Kan Turalı* ve *Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi* başlıklı anlatıların popüleritelerinin daha yüksek olduğu göze çarpar. Bu popüler anlatılardan *Duha Koca Oğlu Deli Dumrul* ve *Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi* anlatıları gerek olay örgüsü gerekse barındırdıkları olağanüstü unsurlar bakımından diğerlerinden farklı oldukları için şair veya yazarların bu anlatılara olay örgüsü bazında daha fazla müdahale ettikleri tespit edilen hususlar arasındadır. Dolayısıyla bu çalışmada bu iki anlatıdan bünyesinde en çok fantastik unsur barındıran *Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi* anlatısı seçilmiştir.

Çalışma, giriş kısmı ve üç bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında incelemede kullanılan yöntem olan metinlerarasılık kuramının hareket noktası olan metin kavramı üzerinde durulmuştur.

Birinci bölümde, metinlerarası ilişki biçimleri ve incelemenin temel dayanağını oluşturan yeniden yazma konusuna değinilmiştir. Ayrıca folklor ve metinlerarasılık ilişkisi, çeşitli halk edebiyatı ürünlerinden yola çıkılarak gözler önüne serilmiş, halk anlatılarının yeniden yazılmasına yönelik yayımlanan tamime dikkat çekilmiştir.

İkinci bölümde, *Dede Korkut Kitabı*'na kısaca değinildikten sonra alt metin ya da bir diğer ifadeyle asıl metin olan *Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi* anlatısı kültürel ve tarihsel yönleriyle ele alınmış, gerek yabancı gerek Türk araştırıcı veya bilim insanlarının anlatıyla ilgili görüşlerine temas edilmiştir. Söz konusu anlatı Vatikan nüshasında yer almadığı için Dresden nüshası dikkate alınmıştır. Bu bağlamda Muharrem Ergin'in *Dede Korkut Kitabı I Giriş-Metin Faksimile* adlı eseri alt metin olarak kullanılmıştır. Bununla birlikte inceleme sırasında yeri geldikçe *Dede Korkut Kitabı*'nın diğer okumalarından da yararlanılmıştır. Özellikle anlamsal dönüşümler motifsel değerde gerçekleştiğinden karşılaştırmanın dahi iyi anlaşılabilmesi için incelemeye geçilmeden önce *Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi* anlatısının tam metni ve motif indeksi verilmiştir.

Üçüncü bölümde ise *Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi* anlatısının 1923-2018 yılları arasında masal, hikâye, efsane, roman, şiir, tiyatro senaryosu, çizgi roman ve çizgi film senaryosu formlarında ortaya konan metinleri incelenmiştir. Birer yeniden yazma örneği olan bu eserler, metinlerarası ilişkiler bağlamında biçimsel ve anlamsal dönüşümler çerçevesinde alt metin olan *Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi* anlatısıyla karşılaştırmaya tabi tutulmuştur. Böylelikle bir halk anlatısının zaman içinde uğradığı dönüşümler dikkatlere sunulmuştur.

Alt metin kavramıyla birlikte aynı anlama gelen asıl metin, orijinal metin, asıl olay örgüsü, orijinal olay örgüsü ifadeleri de kullanılmıştır. Aynı şekilde yeniden yazılan veya ele alınan metni işaret eden ana metin ifadesinin yanı sıra yeni metin, işlenmiş metin ifadelerine de başvurulmuştur. Bununla birlikte birinci bölümün başında alt metnin tamamına yer verilmesine rağmen inceleme sırasında tespitlerin daha somut bir şekilde gösterilebilmesi için yeri geldikçe alt metindeki olaylara veya kişilere değinilmiştir.

Bu çalışma sırasında her zaman görüş ve önerilerini aldığım kıymetli hocam Prof. Dr. Gülhan ATNUR'a ve çalışmanın tashihinde emeği geçen öğrencim Arş. Gör. İrfan POLAT'a teşekkürü borç biliyorum.

Böyle bir çalışmanın gerekliliğini sürekli vurgulayan, doktora eğitimim boyunca beni bu konuda destekleyen değerli hocam Prof. Dr. Bilge SEYİDOĞLU'nu rahmetle ve özlemle anıyorum.

Erzurum 2019 **Ahmet Özgür GÜVENÇ**

KISALTMALAR

ABD	Amerika Birleşik Devletleri.
age.	Adı geçen eser.
bk.	Bakınız.
CHP	Cumhuriyet Halk Partisi
çev.	Çeviren, çevirenler.
dzl.	Düzenleyen, düzenleyenler.
ed.	Editör.
haz.	Hazırlayan, hazırlayanlar.
Hz.	Hazret.
MÖ	Milattan önce.
MS	Milattan sonra.
TDK	Türk Dil Kurumu
TGRT	Türkiye Gazetesi Radyo Televizyonu.
TRT	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu.
ty.	Tarih yok.
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı. (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)
vb.	Ve başkası, ve başkaları, ve benzeri, ve benzerleri, ve bunun gibi.
vd.	Ve devamı, ve diğerleri.
yay.	Yayın.

GİRİŞ

Ne kadar özgün olarak nitelendirilirse nitelendirilsin herhangi bir metnin kendisinden önceki metinlerden bağımsız olamayacağı görüşüyle sınırları belirlenen metinlerarasılık kavramı, adından da anlaşılacağı üzere en az iki metin arasındaki ilişkiye vurgu yapmaktadır. Önceleri sözlü ya da yazılı ürünlere özgü bir kavram olarak ortaya çıkan metinlerarasılık, bugün farklı disiplinleri de içine alan ve kuramsal dayanakları olan bir yaklaşım biçimidir. Bu geniş yaklaşım, farklı sanat dalları arasındaki ilişkilerin gözler önüne serilmesini ve sorgulanmasını da mümkün hâle getirmiştir.

Söylenen ve yazılan şeyler arasında bağlantı kurmak amacıyla Latincede kullanılan *texere, textus, textum* (dokumak, örmek, dokuma, örgü)[1] kelimelerine dayanan *text* sözcüğü Türkçede *metin* kelimesi ile karşılanır.[2] *Metin*, belirli bir iletişim ortamında bir veya birden çok kişi tarafından sözlü ya da yazılı olarak üretilen sistematik dilsel bir bütündür. Bu bağlamda iletişim işlevi olmayan sözlü veya yazılı bir belge metin değildir.[3] Kelimenin Latincedeki kullanımlarından da anlaşılacağı üzere *textus* sözcüğü, geçmişte, metnin oluşturuluş biçimini ifade ettiğinden henüz bugünkü anlamını karşılamıyordu. Orta Çağ'da kutsal kitabın gümüş ve altın süslemeyle işlenmiş harfleri metin olarak nitelendirilmiş, akabinde kutsal kitabın orijinalini yorumlarından ayırmak için kutsal kitabın kendisine *text* (metin) denilmiştir. Sözcük ancak çok daha sonra dinî anlamından sıyrılarak yazınsal yapıtın kendisi için kullanılabilecektir.[4] XIX. yüzyıla gelindiğinde ise metin sözcüğünün hâlen günümüzdeki gibi geniş bir anlam yelpazesine sahip olmadığı görülür. Her sanat yapıtının tanrısal nitelikli bir yaratma, her sanatçının da bir dâhi

---

1 Walter Ong, dokuma anlamındaki text (metin) sözcüğünün etimolojik açıdan kökü alfabe harfi anlamına gelen litera (yazın) sözcüğüne oranla sözlü anlatıma daha uygun olduğunu belirtir. Ong'a göre sözlü söylem, sözlü kültürde dokuma, birleştirme şeklinde algılanmaktadır ve bu yüzden sözlü yazın gibi zamanın tersine çevrilmesiyle oluşturulmuş bir kültürdense sözlü metin ifadesinin kullanımı anlamsal bir hatayı ortadan kaldıracaktır. bk. Walter Ong, *Sözlü ve Yazılı Kültür,* (çev. Sema Postacıoğlu Banon), İstanbul: Metis Yayınları, 2007, s. 26.

2 Canan Şenöz-Ayata, *Metin Dilbilim ve Türkçe,* İstanbul: Multilingual, 2005, s. 19.

3 Doğan Günay, *Metin Bilgisi,* İstanbul: Multilingual, 2007, s. 44.

4 Şenöz-Ayata, *age.,* s. 19.

olduğu inancının hâkim olduğu XIX. yüzyıl kökenli görüş ile bu görüşe dayalı eleştiriyi benimsediği bir ilke olmaktan çıkaran yazınbilimsel araştırma, sanat ürünlerini sınırlayıcı kesinlemelerden uzak bir şekilde ele almayı hedefler.[5] Bu nedenle *text* (metin), yorumbilgisi ve filoloji kapsamında yorumlamayı gerektiren çok anlamlı bir kavram haline gelir. 1960'lı yılların sonları 70'li yılların başlarında ise yazınbilim alanında kullanılan yapıt kavramının yerini, metin kavramı almaya başlar. Ayrıca yazınsal yapıtlar dışındaki sıradan ve gündelik dilsel metinlerle televizyon, film gibi dilsel olmayan, farklı iletişim kanallarıyla iletilebilen göstergeler bütünü de yazınbilimin inceleme alanına girer.[6] Söz konusu kavramsal değişim, *metin* sözcüğünün yalnızca yazılı metinler için değil, pek çok farklı türde ürünün yerine kullanılabildiğini gösterir. Dolayısıyla metin sözcüğünün zamanla anlam genişlemesine uğradığı söylenebilir.

Metin, hangi türde olursa olsun, bir sürecin ürünüdür. Metni oluşturan kişi bu süreçte yaşamı boyunca etkileşime girdiği her şeyden yararlanabilir. Sanatsal değeri olsun olmasın her metin, aynı zamanda bir etkileşimin sonucudur ve bu özelliği onun bağımsız bir yapıya sahip olmasını engeller. Çünkü kendinden önce ortaya konan diğer metinlerle ilişki içinde olan metin, bu eğilimini kendinden sonra oluşacak metinlerde de gösterecektir. Metin, soyutlanmış bir oluşum olmadığı ve başka metinlerle kurduğu ilişkiler bağlamında anlam kazandığı için bağımsız bir şekilde değerlendirilmemelidir. Bu görüşten hareketle, metnin başka metinlerle olan ilişkilerini ortaya koymayı amaçlayan çalışmalar yapılmıştır.

William Irwin'e göre her metin potansiyel olarak tüm diğer metinlerle metinlerarası ilişkiye açıktır ve bu yüzden okuma sonsuz bir eylemdir.[7] Okumanın sonsuz bir eylem olarak tanımlanması metinlerarası ilişkilerin algılanabilinmesi için önemli bir okuma geçmişine sahip olunması gerektiğini gösterir. Ulaşılan her metin, başka metinlere kapı aralayacaktır.

---

[5] Akşit Göktürk, *Okuma Uğraşı (Yazı Metninin Kavranışında Okur-Yazar-Metin)*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2010, s. 25.

[6] Şenöz-Ayata, *age.*, s. 19.

[7] William Irwin, "Against İntertextuality", *Philosophy and Literature*, 28/2, 2004, s. 235-236.

Edebî eserlerde her daim var olan metinlerarasılık, modern ve postmodern edebiyatla birlikte öne çıkar. Modern ve postmodern eserler, okurun kendi donanımı ölçüsünde çağrışımlar yaparak başka eserlerle bağ kurmasını sağlar.[8] Bu yüzden okur, bir metin içinde başka metinlerin var olduğunu fark eder. Başka bir ifadeyle okur, kendi kültüründen ve geçmiş okumalarından hareket ederek metinlerarası ilişkiler kurar. Dolayısıyla kuramsal olarak XX. yüzyılda ortaya çıkan metinlerarasılığın aslında en eski yazılı edebî ürünlerden beri var olduğu söylenebilir.[9]

Metin dışı bütün ögeleri dışlayarak metindeki yapıyı ortaya çıkarmaya çalışan Rus biçimcileri ve yapısalcılar, edebiyata pozitivist bir açıdan yaklaşmak, edebiyatı yazarın biyografisi, ruh hâli veya çevresiyle açıklamak yerine, edebiyat yapıtını, biçimin sağladığı örgün bir düzenleme olarak ele almışlardır. Böyle bir anlayışla edebî yapıt yalnızca metinden ibaret hâle gelir.[10] Rus biçimcilerini bu dar kalıbın, dar biçim incelemesinin dışına çıkaran isim, V. Şklovski olur.[11] Şklovski, bir sanat yapıtının başka sanat yapıtlarıyla kurulan bağlantıya göre ve onlarla gerçekleşen bütünleşmeler yardımıyla algılanacağını söyleyerek yeni bir bakış açısı önerir.[12] Sanat yapıtının başka sanat yapıtlarıyla kurduğu ilişkiler çerçevesinde değerlendirilmesi fikriyle Şklovski, bir bakıma metinlerarası ilişkiye değinmiştir.

---

8 Gürsel Aytaç, *Genel Edebiyat Bilimi,* İstanbul: Say Yayınları, 2003, s. 272.

9 Gonca Gökalp-Alpaslan, *Metinlerarası İlişkiler ve Gılgamış Destanının Çağdaş Yorumları,* İstanbul: Multilingual, 2007, s. 9.

10 İsmail Tunalı, *Estetik,* İstanbul: Remzi Kitabevi, 2005, s. 97.

11 Hilmi Uçan, *Yazınsal Eleştiri ve Göstergebilim (Kuram-Uygulama-Çözümleme Örnekleri-Sınıf İçi Öneriler),* Ankara: Hece Yayınları, 2006, s. 63.

12 Boris Eyhenbaum, "Biçimsel Yönetim'in Kuramı", *Yazın Kuramı: Rus Biçimcilerin Metinleri,* (çev. Mehmet Rifat-Sema Rifat, drl. Tzvetan Todorov), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2005, s. 48.